

Q Vriendenkring

*Maandblad van de Nederlandse Quakers,
Het Religieus Genootschap der Vrienden
93^e Jaargang, nr. 8, september 2022*

QUAKERS
Religious Society of **KYIV** **FRIENDS**
UKRAINE

*"Als we opnieuw kijken naar geweld voor onze veiligheid, heeft de wereld geen les geleerd." Jaarvergadering van 1919 in Londen van de Britse Quakers.
Foto en tekst: Quaker Hulpfonds Canada*

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs: Nederl.: **€30,00 per jaar**

Europa en Wereldwijd **€75,00 per jaar**

Email abonnement (PDF) €5,00 per jaar

Deze Vriendenkring is gedrukt op milieuvriendelijk papier met deze drie certificaten

Het gebeurt helaas weleens dat abonnees vergeten te betalen. Maak daarom van de betaling van het abonnement een periodieke overmaking. Bankrekening: (IBAN) **NL65 TRIO 0212 3772 64** t.n.v. Quakers met vermelding van 'Abonnement De Vriendenkring'. Voor buitenland: (BIC) TRIONL2U. Nieuwe abonnees, adreswijzigingen en betalingen email: vriendenkringredactie@gmail.com

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM,
Zwolle, tel. 038-4608461/06-40030923.

Email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Redactielid: Els Ramaker

Correctie: Hylkia, Els en Frieda Oudakker.

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere maand! (Tenzij anders afgesproken).

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt. Bezoek daarom geregeld de Quaker website: www.Quakers.nu

De Nederlandse Quakers hebben, naast de website quakers.nu (waarop de Vriendenkring te vinden is), een Facebookpagina “Quakers Nederlandse Jaarvergadering” voor berichten en een besloten Facebookgroep “Nederlandse Jaarvergadering” voor onderling gesprek, ook met Vriendenkring-abonnees. Lid word je met de betreffende knop op facebook.com/groups/820840817925912

In dit nummer:

Grensbijeenkomst:	3
Van de redactie	4
God, zie het gras.....	5
Quakermanieren op Wereldquakerdag	6
Wereld Quakerdag	7
Wie durft er nog te zingen?.....	8
De zes Kernwaarden.....	9
Mijn Quakerwaarde is ongetwijfeld – naast vrede – duurzaamheid.....	11
Kernwaarde en ik.....	12
Vredesgetuigenis in praktijk.....	13
Gelijkwaardigheid.....	14
Hoe spreken we God aan?	15
Quakers: macht is gevaarlijk.	18
Wat heeft jou tijdens deze hete zomer geïnspireerd ?.....	21
Oekraïne ondersteunen	22
Steun voor Oekraïense Vluchtelingen.....	23
Alternativen voor Geweld in Oekraïne.....	23
Quaker Hulpfonds	24
Oekraïne en Rusland dwingen burgers om te vechten.....	26
De Levensfontein in Bethlehem	28
Living the Quaker Way	31
Vredesactivisten 40 jaar Faslane	37
Palestijnse mensenrechtenverdedigers	38
Vredesweek 2022	39
Past het dier nog op ons bord?	40
De kolonisatie van de toekomst.....	41
Vrienden in het hele land	42
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?	43
Workshops met Bethlehem	44

Grensbijeenkomst:

Nadat we elkaar de afgelopen twee jaar alleen maar online konden ontmoeten, willen we dit jaar elkaar weer in levende lijve ontmoeten. Ons thema is: *Ontmoeting - met God, met andere mensen, met de omgeving.*

We komen weer samen in het 'Centre Culturel Saint Thomas' in Straatsburg/Frankrijk. Vrijdag 9 tot zondag 11 september 2022.

Aanmelden/Registreren: <https://forms.gle/xrFKFbTKZLFPgpU9>

Van de redactie

Er gebeurt zoveel in de wereld, in Nederland, en bij de Quakers dat het een boeiende keuze was om hier wat van in deze Vriendenkring weer te geven. Hoe bepaal je richting in deze tijden met zoveel problemen? Voor veel Quakers kunnen de kernwaarden hierbij helpe. In deze Vriendenkring schrijven Vrienden over hun kernwaarden. Naast grote verscheidenheid is er een enorme betrokkenheid. Juist door met respect naar elkaar te luisteren en inleven kunnen we die kernwaarden realiseren. Dit zijn: Vrede, Rechtvaardigheid, Eenvoud, Duurzaamheid, Integriteit en Gelijkwaardigheid (VREDIG). In de beschrijvingen wordt duidelijk dat we wel verantwoordelijkheid hebben voor wat er in deze wereld met de mensen moet gebeuren, maar we zullen er ook samen met andere mensen uit moeten komen en aan werken.

Wat houdt ons bezig? Wat kan ik doen om de vrede in Oekraïne en Rusland dichterbij te brengen? Hoe realiseer ik mijn bijdrage aan de vermindering van de klimaatproblemen als hitte en droogte? Hoe kweek ik meer begrip voor vluchtelingen is, die van wege geweld, armoede, droogte en klimaatproblemen huis en haard achter zich laten? Wat doe ik om de stikstofuitstoot te verkleinen? Onze natuur is al zover achteruitgegaan!

Het stikstofprobleem is maar één van de vele problemen die samenhangen met onze consumptiesamenleving, onze veel te grote ecologische voetafdruk in het Westen. Eenvoud is één van die kernwaarden, die vaak niet genoemd wordt. Het lijkt eigenlijk vanzelf te spreken dat je terughoudend bent met nieuwe spullen te kopen, met het weggooien van wat je niet meer zo mooi vindt, dat je kiest om te reizen per trein of met de fiets, dat je minder vlees eet en minder zuivel gebruikt. De boekbespreking van het boek 'Past het dier nog op ons bord?' is een goede aanzet om eens heel bewust na te denken over onze vlees en zuivelconsumptie. We zullen ons nog sterk moeten inzetten om de pijn en boosheid te verminderen, die we nog kunnen verwachten met een weinig of niet afnemende luxe voor de rijken en sterk toenemende armoede voor de zwaksten.

Het artikel van Ben Pink Dandelion: 'Living the Quaker Way' kan goed helpen om na te denken over de fundamentele keuzes die wij allemaal in het leven moet maken. Juist onze ervaring van een diepere grond, een innerlijk Licht, maakt ons bewuster en helpt ons om verantwoordelijkheid te nemen, waar we kunnen om de zes kernwaarden in praktijk te brengen.

Ik hoop dat je in deze Vriendenkring informatie en inspiratie om jouw levensstijl met de zes kernwaarden als kompas te veranderen.

Sytse Tjallingii (redacteur)

God, zie het gras

Door Malvina Reynolds o.a. zo aandachtig gezongen door Pete Seeger
vertaling Leonard Scheurkogel

God, zie het gras in de kreukels van de straat
Ze sturen een stoomwals in de hoop dat het vergaat
Maar die hele plak asfalt ligt te wachten op z'n eind:
tot het wegdek scheurt en het gras weer verschijnt
God, zie het gras

God, zie hoe waarheid zich een weg baant naar het
licht
Bedolven onder leugens, vertrapt en haast gezwicht
gaat ze zachtjes ondergronds, en kruipt en doet,
en sluipt op de tast nieuwe vrijheid tegemoet
God, zie het gras

God, kies voor het gras, dat het wint van beton,
dat het leven voelt stromen en wil zingen in de zon,
dat zo teer en veerkrachtig vasthoudt aan zijn lied
– want beton is gewapend, maar beton leeft niet
God, zegen het gras

U weet wat waar is, wat mooi is en goed
het groene gras met zijn wortels en zijn levensmoed,
de kleine mens in zijn armoe die bijna bezwijkt
– Laat 't groeien en bloeien als u ernaar kijkt,
God, zegen het gras

Quakermanieren op Wereld-quakerdag

Kom op 2 okt. naar Amsterdam!

de Commissie 'Organisatie in het Licht': Marlies Tjallingii, Frieda Oudakker en Peter van Leeuwen.

Ad hoc aangeschoven: Erik Dries en Marianne IJspeert

De commissie 'Organisatie in het Licht' nodigt de Vrienden uit om op 2 oktober 2022 naar Amsterdam te komen en daar na de Wijdingssamenkomst met elkaar uit te wisselen over onze Quakermanieren en hoe de Geest tussen ons leeft. We stellen ons voor om van gedachten te wisselen over de volgende vragen:

- Hoe ervaren we de Geest in ons midden, of hoe zorgen wij ervoor dat de Geest in ons midden kan werken?
- Hoe werken we met de stilte in onszelf en tussen ons?
- Het moeilijke begrip van discernment / onderscheidingsvermogen; hoe werken we daarmee?
- Gaan wij goed om met de balans tussen eigen wijsheid, wijsheid van de groep en de traditie?
- Wat is de waarde van vertrouwen en gevoel van verbondenheid precies?
- Waar zijn we tevreden over?
- Welke dingen zouden we graag veranderd zien, zowel wat betreft onze omgang met elkaar als onze organisatie?

Structuur van de dag:

10.30 - 11.30 Wijdingsdienst

11.30 - 12.30 Koffie en lunch (neem zelf je lunch mee)

12.30 - 14.00 Eerste gedeelte van het gesprek

14.00 – 14.30 Theepauze

14.30 - 16.00 Tweede gedeelte van het gesprek

16.30 - 17.00 Afspraken en afronding

We zien dit als een eerste bijeenkomst in een reeks, waarin we onszelf herbezinnen en scholen in de Quakertraditie en bijbehorende manieren. We zullen op 2 oktober ook praten over mogelijke volgende stappen. Graag opgeven bij het secretariaat: secretariaat@quakers.nu

WORLD QUAKER DAY

SUNDAY 2 OCTOBER 2022

'BECOMING THE QUAKERS
THE WORLD NEEDS'

WWW.WORLDQUAKERDAY.ORG

Wie durft er nog te zingen?

Door Rianne Laarman

Regelmatig sluit ik online aan bij een meeting en in Zwolle bij de hap-stil-snapgroep. Sinds kort ook lezer van Quaker-maandblad. Graag wil ik mijn steentje bijdragen door het delen van het volgende lied: "Wie durft er nog te zingen". Een treffende tekst van Nelleke van Vliet en muziek van Peter Rippen. Het komt uit de bundel van Zoeken en zien (lied 244). Samen met Marlies zongen we de nog niet zo makkelijke melodie. Op dit moment ben ik de begeleiding op piano aan het oefenen!

*Wie durft er nog te zingen,
wie zingt er nog het licht,
wie zingt er nog de kleuren,
zingt woorden tot gedicht?
Wie zingt glashard het onrecht stuk,
wie zingt er tegen schaduw in,
wie zingt de wereld in balans,
wie zingt een nieuw begin?
Zing met tranen in je ogen,
zing de stenen harten stuk,
zing, ondanks je onvermogen,
zing de woede tot geluk!
Zing de sterren aan de hemel,
zing liefde los, uit alle kelen,
zing van onbezorgd te spelen,
zing alle talen om te delen!
Zing de handen wat te doen,
zing aan mensen vreugdegroet,
zing het leven, zing het licht,
zing vooruit: een vergezicht.
Zing de warmte en het leven,
zing de stilte en de dank.
Als jouw stem het mag begeven,
zing ik verder, leven lang.*

De zes Kernwaarden

Bron: <https://www.quakers.nu/levenstijl/>

1. **Vrede**
2. **Rechtvaardigheid**
3. **Eenvoud**
4. **Duurzaamheid**
5. **Integriteit**
6. **Gelijkwaardigheid**

De ervaring in de Stilte leidt bij veel Quakers tot principes in de persoonlijke levensstijl. Die worden vaak als zes kernwaarden gepresenteerd:

Vrede

Een Citaat: *“Wij verwerpen met grote nadruk alle oorlog en oorlogshandelingen, ongeacht het doel of aanleiding die eraan ten grondslag ligt. Dit getuigenis richten wij tot alle mensen. De Geest van Christus, waardoor we ons laten leiden, is standvastig en kan ons dus niet het ene ogenblik aansporen onze vijand lief te hebben en ons later aansporen om de vijand te vernietigen, ...niet in naam van het Koninkrijk van God, en ook niet ter verdediging van aardse koninkrijken of naties.”*

George Fox en andere Vrienden, 1660.

Dit is bekend als het vredesgetuigenis van de Quakers).

Dit radicaal pacifistische standpunt brengt verantwoordelijkheid met zich mee. Vrienden geven die bijvoorbeeld vorm in de onpartijdige hulp aan oorlogsslachtoffers. Maar ook door bijvoorbeeld het aanschrijven van overheden, het houden van stille wakes, studie en advies aan supranationale organisaties. Dit heeft ook gevolgen voor onze verhouding met Kerk en Overheid; wij erkennen het idee van de ‘rechtvaardige oorlog’ niet. Het idee dat oorlog onder bepaalde voorwaarden te verantwoorden zou kunnen zijn. Hiermee wijzen wij ook ‘humanitaire interventies’ af als motief voor rechtvaardige oorlogsvoering. Dat heeft gevolgen voor de houding ten opzichte van andere kerkgenootschappen en religies en de overheid.

Rechtvaardigheid

Dit getuigenis heeft de Vrienden ook gemotiveerd om onrechtvaardige situaties te bestrijden en zich in te zetten voor bijvoorbeeld verbeteringen in de (geestelijke) gezondheidszorg en arbeidsomstandigheden, de afschaffing

van doodstraf en slavernij, het stimuleren van sociale woningbouw, aandacht voor immigranten en de bescherming van kinderen en de zwaksten in de samenleving.

Eenvoud

Quakers vermijden opsmuk en poespas, zij hechten aan duidelijke taal. Zij verzetten zich tegen ongeremde economische groei, materialisme en egoïsme. Quakers streven naar een eenvoudig en duurzaam leven en zijn terughoudend in het gebruik van genotsmiddelen (er zijn veel vegetariërs, veganisten en geheelonthouders onder de Vrienden).

Duurzaamheid

Zorgvuldig omgaan met onze sociale en natuurlijke omgeving is noodzakelijk. Wij geven de aarde door aan generaties die na ons komen. Alle mensen zijn zonder uitzondering met elkaar en de natuur verbonden. Quakers zetten zich in voor de rechtvaardige verdeling van de natuurlijke hulpbronnen, want niemand heeft de wereld in bezit en mag zondermeer beschikken over haar rijkdommen. Elke vorm van verspilling, uitbuiting en parasiteren dient bestreden te worden.

Integriteit

Woorden hierbij zijn: trouw, betrouwbaar, eerlijk, echt. Het streven naar waarachtigheid en oprechtheid is essentieel. Het Bijbelse 'laat het Ja dat je zegt Ja zijn en het Nee Nee', is maatgevend. Daarom leggen wij geen eed af. Waarachtig taalgebruik betekent ook het vermijden van overbodige bijvoeglijke naamwoorden en overdreven onderdanigheid.

Gelijkwaardigheid

Ongeacht geslacht, leeftijd, afkomst of maatschappelijke status zijn mensen gelijkwaardig. Van meet af aan wezen Quakers alles af dat onderscheid bracht, zoals rangen en standen en het gebruik van academische titels. Onthouden? (VREDIG = Vrede, Rechtvaardigheid, Eenvoud, Duurzaamheid, Integriteit, Gelijkwaardigheid)

Die zes Kernwaarde zijn dus iets voor heel gewone mensen!

Hieronder reageren enkele Quakers op de vraag welke van de Quakerwaarden voor hen het belangrijkste is.

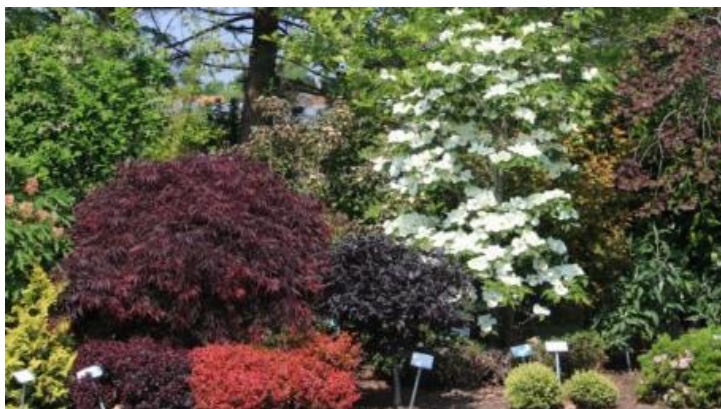
Mijn Quakerwaarde is ongetwijfeld - naast vrede - duurzaamheid.

Door Kees Nieuwerth

Zoals ik tijdens een Algemene Vergadering aangaf – zou ik niet willen leven in een wereld zonder bijen, zonder vlinders, zonder vogels...Ik vertelde toen ook dat ik als jongetje mijn vader vroeg of er bloemen, vlinders en vogels zijn in de hemel. Na enig nadenken zei hij – tot mijn diepe teleurstelling – dat dit niet het geval is omdat zij ‘geen ziel hebben’... ‘Dan wil ik daar niet naar toe’ reageerde ik.... Maar nu is dat hier op aarde al aan het gebeuren en we moeten die ontwikkeling keren.

Tijdens mijn studie aan de oudste tuinbouwschool in ons land (Frederiksoord) werd toen al veel aandacht geschonken aan het terugdringen van overbemesting en het gebruik van chemische middelen, het toepassen van biologische gewasbescherming en van inheemse planten. Liggend in zuid-west Drenthe werd die opleiding omringd door nationale parken die – naast de prachtige sortimentstuin* – een fantastisch ‘buitenleslokaal’ vormden. In latere vervolgstudies was ecologie een hoofdvak voor mij.

Net terug van de Ierse Jaarvergadering vond ik het verzoek van de redactie iets over mijn Quakerwaarde te schrijven. Aldaar was de centrale lezing geheel gewijd aan dit thema. Lynn Finnegan, een jonge Ierse Quaker, herinnerde Vrienden eraan dat de vroege Quakers de natuur ook als ‘heilig’ beschouwden, net als vele inheemse volkeren. In een later verslag meer hierover.

** Een sortiments-
tuin is een tuin
met veel boom-
kwekerijgewassen
en vaste planten.*

sortimentstuin

Kernwaarde en ik

Door Jannie Vlas

In 1962, toen ik klaar was met mijn opleiding aan de school voor maatschappelijk werk in Groningen, ben ik een half jaar op Woodbrooke in Engeland studenthelfer geweest.

Ik vond de sfeer daar heel prettig, ik vond de mensen erg vriendelijk en behulpzaam en de stille wijdingssamenkomsten vond ik fijn.

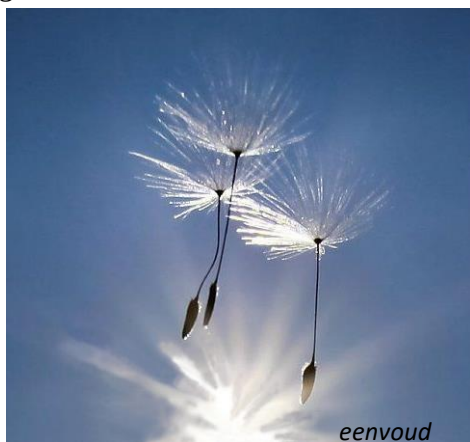
Teruggekomen in Nederland heb ik contact gezocht met de Nederlandse Quakers. Het toeval wilde dat Pieter Ketner net het initiatief genomen had een groep “jonge Vrienden” op te richten en de tijd was er kennelijk rijp voor, want dat lukte heel goed. Een aantal van die jongeren is later officieel lid van het Genootschap geworden, o.a. Pieter Ketner, Hylkia Nieuwerth, Ineke Kruizinga, Adriaan Peters, Peter van Leeuwen, Magdaleen Mulder, ik en meer. Een aantal van de jongeren die meededen hebben later toch een andere weg gekozen.

Van de Kernwaarden (getuigenissen) spreken mij vooral de oude getuigenissen aan: vrede en gerechtigheid, eenvoud, het Licht (dat van God) in ieder mens. Dat de natuur/het klimaat erbij gekomen is, vind ik nog steeds wenen.

Echter: Onze zoon is destijds als militair naar Bosnië geweest. Ik vond dat (kort gezegd) geen probleem. Wat eenvoud betreft, ik leef redelijk eenvoudig/sober, maar ik heb altijd van mooie kleren en mooie oorbellen gehouden en van nature wat recalcitrant zijnde, heb ik die ook altijd gedragen. Het Licht (dat van God) in ieder mens te zien is soms moeilijk (ik denk bijvoorbeeld aan Hitler en op dit moment aan Poetin). Dus in de praktijk ben ik niet zo'n echte Quaker. Ook in de maatschappij doe ik niet veel extra's. Aan zo iemand heb je niet veel, zullen sommigen misschien denken, maar ik kan niet anders.

Maar nu me gevraagd is eens op te schrijven welke van de Kernwaarde (getuigenissen) me het meest aanspreekt is het antwoord: het Getuigenis van eenvoud en oprechtheid. Dat heb ik al van huis uit meegekregen en het zoiets als jong geleerd, oud gedaan.

Wat de andere Kernwaarde betreft, ik heb de Quakers en de stille wijdingssamenkomst nodig om alert te blijven.

Vredesgetuigenis in praktijk.

Door Martine Kuipers

De oorlog in Oekraïne zette ook mij opnieuw aan het denken over het Quaker vredesgetuigenis; vooral de vraag: hoe vertaal ik het ideaal naar de praktijk? Ik doe mijn best in mijn eigen omgeving verbindingen tussen mensen vreedzaam te maken: als onderwijzeres (denk aan pesten) , als buurtbemiddelaar (nadat ik bij Sytse en Marlies AVP en NLP-cursussen had gevolgd), en gewoon als medemens.

Recent had ik te maken met onenigheid tussen de drie buitenlandse studentes, die ik huisvesting bied. Ze spraken al maanden niet meer met elkaar. Ze vroegen mij om van “de ander” het contract niet te verlengen. Wat nu? Ik besloot om “studenten bemiddelaar” te worden. Na een serie individuele gesprekken werd voor mij duidelijk: de meiden begrepen elkaar echt niet, maar wisten niet waarom. Mijn conclusie was, dat er naast de verschillen in taal en cultuur nog iets anders een rol speelde nl. kenmerken uit het autistisch spectrum. (Op basis van mijn opleiding en ervaring in het speciaal onderwijs in diverse landen, durfde ik dat wel te stellen.) Ik voerde weer een gespreksronde en gaf ook opdrachten, vnl. opruimen (typisch studenten-huis!). De studentes hebben zich alle drie ingezet voor de goede zaak. Er kwam tenslotte een groepsgesprek met als centraal thema “respect”. Diverse pijnpunten werden in openheid besproken. Het eindresultaat was dat ze met vriendelijke woorden en lachende gezichten afscheid namen en vertrokken naar hun vakantiebestemmingen.

Pesten is lange tijd gezien als iets wat erbij hoort, de kinderen moesten het maar zelf oplossen. Totdat bleek dat sommige kinderen ernstige gevolgen ondervinden, bv anorexia. Er zijn nu programma's om pestgedrag bespreekbaar te maken; er worden zelfs kinderen getraind om bemiddelaar te zijn, onder begeleiding natuurlijk. Buurtbemiddeling komt in veel landen voor. In Groningen had ik een "collega" die eerder in New York ervaring opdeed. Bij echtscheidingen wordt nu vaak bemiddeld, liever

dan uitspraken van de rechter af te wachten. Een vechtscheiding wordt als ongewenst gezien. Mediation wordt allengs gewoon. Bij Quakers bestaat al eeuwen de traditie van praten i.p.v. vechten: Alternatives to Violence (Alternatieven voor Geweld). Sommige Vrienden kennen het boek van Thomas Gordon “Luisteren naar kinderen”. Met goed luisteren en gebruik van Ik-zinnen wordt gezocht naar een ‘win-win-situatie’. Gordons moeder was een Quaker, hij heeft die methode dus niet helemaal zelf verzonnen! In Kenia in 2012 heb ik voor en na de Wereldconferentie samen met Kristin Eskeland van Quakerhelp Norway enkele cursussen mogen bijwonen van AVP Kenia stijl; daar konden we zien dat bemiddeling mogelijk is ongeacht taal, cultuur of religie. Er wordt nl. vooral gesproken over en geluisterd naar de emoties, die door ongewenst gedrag worden opgeroepen. Die zijn blijkbaar universeel, zo ook de wens om problemen de wereld uit te helpen, liefst zonder schade. Toen ik met mijn internationale groepje kamerbewoners om tafel ging zitten, voelde ik mij gesteund door traditie, ervaring en medestanders. Dat droeg ertoe bij dat ik het gesprek met vertrouwen inging.

Gelijkwaardigheid

Door Thea Droog

Mijn hele leven ben ik vaak van buitenaf met mijn neus op het idee van gelijkwaardigheid gedrukt. Van buitenaf was dat, en onnodig want inwendig schommelde mijn hart uit zichzelf altijd al mee op het ritme van welke persoon dan ook. Of die persoon groot of kleiner was, ouder of jeugd, als de ontmoeting voorbij was moest ik mezelf weer bijeenrapen. Ja, nu ik erover nadenk, zwom ik eigenlijk ook meestal mee met de ademhaling van het dier dat voor me stond. En waarom legde ik zo vaak mijn armen om een boom?

Ik wil het woord niet meer noemen.

We maken allen deel uit van hetzelfde bestaan met ieder maar één leven, dat ons gratis gegeven is. Voilà.

Hoe spreken we God aan?

Door Irene Visser

Soms krijg ik het verzoek om de voorbeden te verzorgen in een van onze vesperdiensten in de Abdijkerk in Aduard. Een mooie taak, en ik probeer me er goed van te kwijten, maar gemakkelijk is het niet. Het begint al bij de aanhef, want hoe moeten we God aanspreken? Vroeger (maar niet heel veel vroeger) was

het gemakkelijker, toen waren de gangbare termen ‘Here God’ of ‘almachtige Vader’, bewoordingen die tegenwoordig veel minder vaak worden uitgesproken in onze Protestantse gemeente. Deze bij uitstek mannelijke aanspreektermen vinden we in strijd met de inclusiviteit die we vandaag de dag na willen streven. Wel jammer eigenlijk, dat een woord als ‘vader’ niet meer door de beugel zou kunnen. Misschien is het een goede manier van doen om afwisselend ‘vader’ en ‘moeder’ te gebruiken, immers beide metaforen drukken relaties van zorgzaamheid en afkomst uit. Maar als aanhef van een voorbede is ‘God, onze Vader en Moeder’ niet zo geschikt voor Aduard, want de bedoeling kan niet zijn om de gemeente te verbazen met iets ongewoons en onverwachts.

In de vorige Vriendenkring schrijft Marlies ook over dit lastige onderwerp, het noemen van Gods naam. De kwestie kwam naar voren tijdens een bijeenkomst van vrijzinnige Christenen in Zwolle. Marlies vertelt hoe bij de bespreking van het lied ‘voor kleine mensen’ van Huub Oosterhuis de vraag rees: ‘Kunnen we God aanspreken als zowel mannelijk als vrouwelijk?’ Het is het proberen waard, vinden ze, maar ze moeten toch concluderen (net als ik hierboven) dat het niet werkt. Hun creatieve oplossing is om ‘Hij’ te vervangen door ‘wij’ in het lied, zodat de verantwoordelijkheid voor het bevorderen van vrede en rechtvaardigheid in de wereld bij ons mensen wordt neergelegd; wat kunnen wij doen? Ik vond deze ‘bliksemschicht’ van inzicht inspirerend. Dit werkt vast voor meer liederen. Echter, de omkering lukt niet als we God aanspreken in een voorbede, en ook zou het niet werken in een persoonlijk gebed waar je je immers richt op (en tot) God. Maar bij liederen zouden we dit vaker moeten uitproberen.

De kwestie ‘hoe God aan te spreken’ lijkt misschien onbelangrijk, maar is het toch zeker niet. Deze vraag heeft alles te maken met ons

Godsbegrip, en daarom blijft de vraag hoe we God mogen noemen ons steeds weer opnieuw bezighouden. De geschiedenis geeft ons veel voorbeelden van creatief taalgebruik bij het aanspreken van God. Zo noemt Ambrosius God ‘lieve schepper van sterren’, bij Anselmus is het ‘vriend’, bij Teresa van Avila lezen we ‘zijne majesteit,’ en Erasmus noemt God ‘ware zon der wereld.’ Quakers gebruiken vaak ‘Licht’ om God aan te duiden, misschien ook omdat sommigen van ons moeite hebben met het woord ‘God’, of eigenlijk met de bagage die dat woord met zich meebrengt; dat kan de zware lading zijn van een oordelende, ja veroordelende Rechter aan wiens blik niet de minste overtreding ontgaat.

Kees Waaijman, emeritus-hoogleraar aan de Radboud Universiteit, vond het woord ‘God’ ook te beladen (om diverse redenen) en bij het zoeken naar een nieuw, betekenisvol woord, kwam hij uit bij ‘Wezer’. Zijn hertaling van een bekende psalm begint bijvoorbeeld als volgt:

‘Ik hef mijn ogen naar de bergen:/vanwaar komt mijn hulp?

Mijn hulp is van nabij Wezer:/maker van hemel en aarde!’

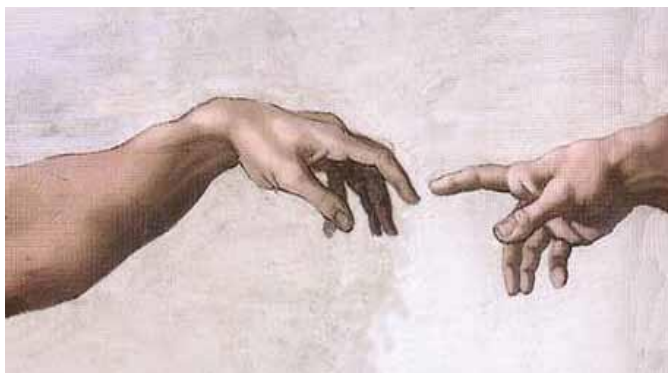
Het is wat moeilijk wennen aan dit woord ‘Wezer’, hoewel Waaijmans gedachtegang erachter, dat God en mens in een dynamische relatie staan (in de lijn van Martin Buber), zeker aansprekend is. En Wezer doet ook zeker denken aan het eenvoudige antwoord van God op de vraag van Mozes (in Exodus 3) naar zijn naam: ‘Ik ben’ of ‘Ik ben die Ik ben’. Maar hoeveel er ook voor te zeggen is om God als ‘Wezer’ te betitelen, ook Waaijmans zelf gebruikte later weer het woord ‘God’. Hij voegde zich daarmee bewust bij de vele mensen voor wie ‘God’ een woord is dat enorm veel betekenis en emotionele kracht heeft; een woord dat de eeuwen door gebruikt is.

Voor een aanhef van een voorbede is alleen ‘God’ een beetje te kaal, te weinig, en ook te direct, vind ik. Er moet een betere manier zijn. Wat te kiezen? Wat mee moet spelen in de keuze is een gevoeligheid voor inclusiviteit (zie boven), maar ook voor wat past bij de gemeente, die immers meebidt. Enig onderscheidingsvermogen is dus vereist. Ben Pink Dandelion, in een artikel in de vorige Vriendenkring, stelt met nadruk dat onderscheidingsvermogen van groot belang is, cruciaal zelfs, en dan met name voor Quakers, die immers geen geestelijken als autoriteit hebben. Dan komt het aan op leiding van God. En

hoe we over God spreken, stelt hij, moet aansluiten bij onze ervaring met God in de stilte van onze samenkomsten. Een vaste Quaker uitdrukking is ‘de wil van God zoeken.’ Toch zetten veel Quakers vraagtekens bij deze uitdrukking, want wie is God, wat betekent ‘wil’ als we dit zeggen? In plaats van hier dieper op in te gaan, wijst hij op het belang om in de stilte te zoeken naar antwoorden op deze vragen. Hierbij haalt hij even kort de ervaring aan die hij had in York, een heel bijzondere ervaring van eenheid, bevrijding en onverwachte vreugde na het positieve, door allen gedragen besluit dat het huwelijk tussen mensen van hetzelfde geslacht (ofwel het ‘homohuwelijk’) mogelijk zal zijn in Quaker meetings. (Dit gebeurde op het moment dat zo’n huwelijk in Engeland nog niet was toegestaan, dus Quakers, die daar te lande het recht hebben om huwelijken te sluiten, liepen voorop.) Ik was ook aanwezig in York bij dat bijzondere moment, een unieke ervaring van eenheid en verbondenheid, een herinnering die ook ik koester.

God aanspreken in de stilte van de meeting, daarbij hoeven we geen naam of aanspreektitel te gebruiken. We kunnen woorden noemen die het dichtst raken aan onze ervaringen, of helemaal geen woorden gebruiken. En daarbij, alle woorden die we maar kunnen bedenken zullen ontoereikend zijn om precies uit te drukken wie of wat God voor ons is. Meister Eckhart schreef omstreeks 1300: ‘God is naamloos, want niemand kan iets over hem zeggen of weten.’ Toch gebruikt Eckhart zelf in zijn preken wel namen voor God, hij ontkomt er ook niet aan, maar hij wil ons met nadruk op het hart binden dat we God niet inperken door woorden (of, in zijn beeldtaal: inpakken en onder een kerkbank schuiven). Deze gedachte, dat wat we ook voor aanspreekterm gebruiken, beperkt zal zijn en maar een klein facet van God zal benoemen, is eigenlijk heel bevrijdend. Ik neem me voor om op de Quaker gewoonte van ‘leiding zoeken’ te vertrouwen als ik een volgende keer gevraagd word om een gebed voor te bereiden. Dan zal ik in de stilte woorden vinden die voor alle aanwezigen aanvaardbaar en goed zijn. Daarbij geholpen, dat zeker, door de bevrijdende gedachte dat het sowieso niet mogelijk is om het mysterie van God te vangen in woorden of beeldtaal.

Quakers: macht is gevaarlijk.

Door Erik Dries

Dat betekent dat wij geen hiërarchie kennen. Er is geen directeur, er is geen voorzitter en eenzelfde functie bekleed je bij voorkeur niet langer dan drie jaar. Toen dacht ik ‘als we het erover eens zijn dat we niet één baas moeten hebben (behalve misschien die ene Baas), zijn we dan niet allemaal kleine baasjes?’ Als dat zo is, is het dan niet interessant om eens te kijken wat bijvoorbeeld een socioloog te zeggen heeft over de gevaarlijke kanten van macht? En proberen te bedenken of dat wat er gezegd wordt over een directeur, ook op kan gaan voor de quaker die een ingebouwde of aangeleerde aversie of achterdocht ten aanzien van macht heeft.

Ik maak gebruik van een artikel van Joris Lammers*, universitair docent aan de Universiteit van Tilburg. Hij onderzoekt de invloed van macht op het denken en het gedrag van mensen. Wat volgt zijn de bevindingen zoals beschreven in het artikel ‘de corrumperende effecten van macht’ uit 2011. Ik heb achter elke bevinding een vraag geschreven die ik mezelf dan, als een van de zeventig ‘quakerbaasjes’, zou kunnen stellen.

Joris Lammers

Mensen met macht zijn veel sterker op het positieve en veel minder sterk op het negatieve gericht.

Een gevolg hiervan is dat mensen met macht zich anders gedragen.

In positieve zin - tenminste, wat vaak als positief wordt beschouwd:

<i>Bevindingen uit sociologisch onderzoek:</i>	<i>Vraag:</i>
<i>Mensen met macht zijn assertief en zeker, ze ervaren minder stress en ze gaan in een meer directe lijn op hun doel af.</i>	<i>Herken ik dat bij mijzelf?</i>
<i>Ze focussen ook minder op problemen en gaan eerder uitdagingen aan. Dit is vaak gunstig. Op die manier kunnen ze makkelijk uitdagingen aan.</i>	<i>Klopt dat voor mij?</i>

* video: <https://www.youtube.com/watch?v=3GN8wRv1rlw>

Negatief – tenminste, wat over het algemeen als negatief wordt beschouwd:

Bevindingen uit sociologisch onderzoek:	Vraag:
<i>Hoe meer macht mensen hadden, hoe hoger de kans op ontrouw. Dit komt doordat mensen met macht (te) zelfverzekerd en assertief zijn. Als ze iemand zien die ze aantrekkelijk vinden dan gaan ze eerder op die persoon af.</i>	<i>Ben ik ontrouw aan mezelf? Spring ik te makkelijk van de ene theorie naar de andere, van het ene goede doel naar het andere?</i>
<i>Een gevolg van het feit dat mensen met macht sterker op hun eigen doelen gericht zijn, is dat ze nog wel eens de belangen van anderen vergeten.</i>	<i>Ben ik een beetje te veel met mijn eigen (goede) ding bezig?</i>
<i>Als ze iemand zien dan kijken ze primair naar de mate waarin die persoon hun doelen kan helpen vervullen en kijken ze niet naar andere aspecten van die persoon</i>	<i>Diepe vraag. Kan ook over mijn diepe positieve doelen gaan.</i>
<i>Een ander probleem is dat mensen met macht te veel risico nemen. Doordat ze onvoldoende oog hebben voor wat er mis kan gaan (het negatieve), wegen ze dat onvoldoende mee.</i>	<i>De oogkleppen van de idealist?</i>
<i>Daarmee hangt samen dat mensen met macht te vrij worden in hun expressie, waardoor ze anderen voor het hoofd stoten.</i>	<i>En als je Nederlander bent, ben je daar extra vatbaar voor 😊</i>
<i>Een laatste probleem is dat een gevoel van macht het morele denken beïnvloedt. Dat wil niet zeggen dat mensen met macht amoreel zijn. In feite zijn ze juist strenger in het toepassen van regels. Echter, ze zijn vooral strenger voor anderen. Als het om hun eigen gedrag gaat vinden ze het overtreden van regels minder erg. Mensen met macht zijn dus in zekere zin hypocriet; streng voor anderen maar rekkelijk voor zichzelf.</i>	<i>Anderen moeten vredig zijn, rechtvaardig etc. Ik zie heel goed wat er moet gebeuren. Of ik dat zelf ben, daar beslis ik zelf wel over?</i>

Wat is er tegen deze effecten te doen?

Bevindingen uit soc. onderzoek:	Vraag:
<i>Uit onderzoek blijkt dat wanneer mensen inzien dat anderen hun macht mogelijk als onrechtvaardig beschouwen, deze effecten niet optreden.</i>	<i>We zijn altijd in relatie. De ander is een spiegel. En goede V(v)riend vertelt je de waarheid</i>
<i>Ook lijken deze effecten minder sterk te zijn als mensen inzien dat macht iets is dat het collectief geeft aan hen die de juiste kwaliteiten hebben om hen te leiden. Het collectief: de kiezers, de werknemers – in het geval van deze mijnering: al die stemmetjes in jezelf</i>	<i>Doe recht aan de democratie in jezelf. Luister niet alleen naar de idealist in jezelf. Of de optimist, of de bange, of de pessimist, of de ordelijke, of de dappere enzovoort. Luister niet alleen naar de grootste mond. Al die ikjes vertrouwen op zorgvuldige afwegingen en beslissingen van ‘de coördinator’ in je hoofd.</i>

Ik wil nadrukkelijk zeggen dat ik het artikel puur gebruikt heb om mezelf aan het werk te zetten. Ik heb daarbij zaken overgeslagen en soms iets anders geïnterpreteerd.

Bijvoorbeeld, twee opmerkingen die ik niet gebruikt heb zijn:

- ‘Machtige mensen hebben gebrek aan inlevingsvermogen.’
- ‘Het valt op dat deze effecten bij vrouwen en bij mannen even sterk zijn.

AFSC (Am. Friends Service Com). Die de demonstratie organiseerde, zei dat 30 mensen gearresteerd zijn door agenten in oproeruitrusting terwijl zij trachtten vooruit te bewegen om een ceremoniële zegening bij de muur te doen. Demonstranten riepen op om te stoppen met het arresteren en deporteren van immigranten.

Wat heeft jou tijdens deze hete zomer geïnspireerd?

'Quakers en ik' online donderdag 18 augustus 2022

Door de redactie

Wat is het toch waardevol en inspirerend om samen stil te zijn en te voelen waar onze inspiratie vandaan komt. Zeven deelnemers hadden de link voor deze zoomsessie gevonden.

Na een diepe stilte vertelden we één voor één wat ons geïnspireerd heeft de afgelopen maanden.

Het volgen van cursussen voor persoonlijke ontwikkeling en het delen hiervan was heel belangrijk. Daarnaast inspireerde een sportieve vakantie op de fiets met het gezin door de bergen en genieten van de natuur.

Het uitkijken over de rivier met een fris windje bracht een mooie jeugdervaring weer boven. Het intensief vertalen en bewerken van Quaker geschriften met spirituele teksten bracht een mooie verdieping in deze maanden.

Op een grote reis met kleinkinderen optrekken en door prachtige oerwouden trekken gaf veel moois en natuur. Het delen gaf een extra dimensie.

Ondanks of misschien wel dankzij mijn probleem met mijn gezondheid heb ik een transformatie doorgemaakt waarbij ik dichterbij mezelf kwam. De vaste overtuiging 'Ik ga beter worden' heeft me veel licht gegeven. Ik reken af met het materialisme en ervaar het Bewustzijn als het Grote Bewustzijn, als God.

Ik ben met mijn ouders en broer ontspannen in een Kasteeltuin geweest. Dit was mooi om te zien. Ik heb de Quaker United Summerschol van 10 dagen lang virtueel meegemaakt. Het programma brengt een diverse groep jongeren samen om online te leren, te ontwikkelen en een gemeenschap op te bouwen. Het heeft mij geholpen met de vaardigheden om constructief na te denken over de waarde van het multilaterale systeem en de internationale politiek.

Ik heb meegedaan aan de organisatie van een internationale cocounselweek in Friesland. Verder geniet ik van de vogels en insecten in de tuin.

Een prachtige steenmormel op een moerasandoor

Oekraïne ondersteunen

Bron: Blad van Friends World Committee for Consultaion,
Europe and Middle East Section, Among Friends nr. 154
zomer 2022 door Michael Eccles uitvoerend secretaris
<https://fwccemes.org/journals-reports/>

Michael Eccles

Eerder dit jaar, voordat de oorlog in Oekraïne begon, maakte EMES-plannen voor een online Russisch sprekende bijeenkomst om Vrienden en anderen uit een aantal landen in Oost-Europa en daarbuiten samen te brengen, voor solidariteit en om ervaringen van Quaker-zijn te delen. Helaas mocht dit niet zo zijn omdat we het niet gepast vonden om door te gaan met onze plannen na de Russische invasie van Oekraïne op 24 februari 2022. In plaats daarvan hielden we dat weekend twee online stille samenkomsten, één in het Russisch en één in het Engels. We hebben toen de beslissing genomen om wekelijks op dinsdagen een stilte bijeenkomst te houden om te bidden voor vrede in Oekraïne, deze bijeenkomsten gaan nog steeds door (14.30 uur onze tijd gedurende 30 minuten). Sluit je alsjeblieft bij ons aan als je kunt: fwccemes.org/calendar/ukraine-worship

De oorlog heeft dit jaar een grote impact gehad op het werk van EMES. We hebben geprobeerd om zoveel mogelijk contact te houden met getroffen Vrienden; de kleine groep bezoekers in Kiev, de twee internationale leden in Oekraïne, andere geïsoleerde attenders in andere delen van Oekraïne en Vrienden in Rusland en andere buurlanden. Al vroeg namen Vrienden in Estland, Georgië en Polen contact op met de mededeling dat ze betrokken raakten bij het werk om Oekraïense vluchtelingen in hun land te ondersteunen. Sommige Quakers in Oekraïne vluchtten naar Polen en werden daar gesteund door Vrienden.

We wilden een manier vinden om de Vrienden in landen rond Oekraïne te ondersteunen bij hun werk, en tegelijkertijd werden we benaderd door Vrienden die geld wilden geven aan Quaker-werk met Oekraïense vluchtelingen. We vonden twee partnerorganisaties die het geld op hun rekeningen konden innen; de Central European Gathering verzamelde euro's en de Britse Friends van QCEA verzamelde bijdragen. Een mooi voorbeeld van samenwerking tussen Europese Quaker-organisaties. Op deze manier is nu meer dan € 8.000 ingezameld. Zie het bericht op de volgende blz. voor informatie over waar dit geld aan is besteed. Je kunt zien hoe je kunt doneren op onze website hier: fwccemes.org/news/quaker-support-for-ukraine

Steun voor Oekraïense Vluchtelingen

Met partnerorganisaties, de Central European Gathering en British Friends of QCEA, heeft EMES Quaker werk met Oekraïense vluchtelingen ondersteund in Tsjechië, Estland, Georgië, Hongarije, Polen en andere landen rondom Oekraïne. We blijven ook in contact met Vrienden en bezoekers in Oekraïne en Rusland en steunen hen in deze moeilijke tijd. Er is meer dan € 8.000 betaald voor dingen zoals insuline voor diabetici in Kiev, briefpapier voor schoolkinderen in Oost-Polen, counseling voor Oekraïners in Warschau, medicatie en Covid-testen in Tallinn, medicijnen voor Oekraïense vluchtelingen in Georgië. Op onze website staat meer informatie: fwccemes.org/news/quaker-support-for-ukraine.

Alternativen voor Geweld in Oekraïne

(AVP) in Ukraine

Het AVP-project in Oekraïne krijgt financiële steun van Friends House Moskou. In 'normale' tijden geven ze trainingsworkshops over geweldloze benaderingen van conflictsituaties. Helaas is nu het workshopprogramma van AVP in Oekraïne na de invasie tijdelijk opgeschort. Sommige van hun begeleiders verlieten Oekraïne, met de bedoeling vluchtelingen te helpen. De begeleiders zijn nu teruggekeerd uit het buitenland en ze hebben het gevoel dat ze hun programma in Oekraïne kunnen voortzetten zoals oorspronkelijk gepland. Van de Facebook-pagina van AVP Oekraïne: “Het is heel moeilijk om alles te accepteren wat er gebeurt. Het is moeilijk om emoties onder controle te houden door naar de verhalen van getuigen te luisteren of naar foto's te kijken van mensen die vermoord zijn en van verwoeste steden. Maar onthoud dat we een transformerende kracht hebben. De kracht die woede en wanhoop zal transformeren in inspiratie om anderen te helpen, en in onmiddellijke liefde voor dierbaren. We hebben elkaar nu meer dan ooit nodig. Dat betekent dat we veerkrachtig moeten zijn...”

Quaker Hulpfonds

Door Herman Verbeek, penningmeester van het QHF.

Het Quaker Hulpfonds (QHF) is onze eigen bijdrage als Nederlandse Quakers aan het verbeteren van levensomstandigheden van mensen om ons heen, die dat nodig hebben. Juist nu, in deze tijd van klimaatcrisis, oorlogsdreiging, toenemend geweld en ongelijkheid en bedreiging van de democratie, komen veel mensen in nood.

Het Quaker Hulpfonds ondersteunt daarom projecten van Quakers, of waarbij Quakers betrokken zijn, die bijdragen aan duurzaamheid en bestrijding van de klimaatcrisis, aan geweldloze conflictoplossing en trauma behandeling, aan meer sociale rechtvaardigheid en meer democratie.

Dat is een grote opdracht voor een kleine organisatie die moet werken met de middelen die ze heeft en van Quakers ontvangt.

Het Quaker Hulpfonds heeft een bestuur van drie leden, eind vorig jaar waren er twee vacatures door het aftreden van twee leden, Sytse Tjallingii en Dick Meijaard, penningmeester. Corien van Dorp, de schrijver bleef. Begin van dit jaar werd het bestuur gelukkig snel, aangevuld met twee nieuwe leden, Joke Hofman en ikzelf, Herman van Beek.

Op onze eerste bijeenkomst dit jaar begin mei, heb ik bij de verdeling van functies de taak van penningmeester op mij genomen en Joke Hofman die van contactpersoon. Het QHF-bestuur bestaat dus weer uit drie leden: Corien van Dorp, schrijver, Joke Hofman, contactpersoon en Herman van Beek, penningmeester.

We zijn vanaf die eerste vergadering vol enthousiasme aan de slag gegaan, als team dat het goed met elkaar kan vinden. Al moet ik er persoonlijk wel bijzeggen, in alle bescheidenheid, dat ik me op flink wat punten moest inwerken.

Op die eerste vergadering hebben we ons ook over de verschillende projecten gebogen en de bijdragen van QHF daaraan.

Eén project wil ik hier uitlichten. Een bijzonder project dat het verdient om in de schijnwerpers gezet te worden, Stop Fuelling War.

Stop Fuelling War

‘Stop Fuelling War’ (SFW) is een project van de Franse Quakers, waar Erik Dries als Nederlandse Quaker nauw bij betrokken is. Als lid van de

stuurgroep van ‘Stop Fuelling War’ en als kunstenaar en illustrator. Omdat ‘Stop Fuelling War’ een urgent geldprobleem had werd op de Algemene Vergadering dit jaar een collecte georganiseerd voor Stop Fuelling War, door extra bijdragen voor SFW op de rekening van het Quaker Hulpfonds te storten. De AV-collecte bracht 1075 Euro op. Als QHF hebben we een extra bijdrage gestort van 10.000 Euro. Het werk van ‘Stop Fuelling War’ is er belangrijk genoeg voor.

SFW is in 2017 opgericht door de Franse Quakers om de negatieve gevolgen van de wapenhandel onder de aandacht te brengen en campagne te voeren tegen wapenhandel. Frankrijk is een belangrijke exporteur van wapens, maar dat geldt ook voor Groot-Brittannië. SFW voert daarom niet alleen campagne in Frankrijk, maar ook, samen met de Britse Quakers, in het Verenigd Koninkrijk en elders in de wereld. Campagne wordt gevoerd met vreedzame demonstraties, tentoonstellingen, conferenties en een eigen podcast. In Parijs is regelmatig gedemonstreerd tijdens ’s werelds grootste wapenbeurs, de Eurosatory. Aan die wapenbeurs nemen jaarlijks bijna 2000 exposanten deel en officiële delegaties uit meer dan 100 landen om het nieuwste wapentuig te bekijken. Daaronder dictatoriaal geregeerde landen, landen waar mensenrechtenschendingen aan de orde van de dag zijn, en landen beschuldigd van oorlogsmisdaden of waar oorlogsmisdaden worden gepleegd.

Voor dit jaar gold een onverwacht demonstratieverbod tijdens de Eurosatory in juni. Onder protest – het recht op demonstratie is een mensenrecht - beperkte SFW zich daarom in juni tot andere campagnemiddelen: een petitie en een conferentie, beide met als thema “Wapens doden mensen en de planeet”. Militaire uitgaven en conflicten dragen tenslotte ook in hoge mate bij aan de CO2 uitstoot en de verergering van de klimaatcrisis.

Maar uitgerekend drie maanden nadat het laatste rapport van het VN-klimaatpanel dit jaar sprak van een klimaatnoodtoestand, claimden de organisatoren van de wapenbeurs, waaronder een Frans ministerie, dat op de beurs ‘groenere wapens’ zouden worden getoond. Zuiver groenwassen concludeerde ‘Stop Fuelling War’.

De petitie eiste daarom te ‘Stoppen met het uitsluiten van militaire vervuiling in klimaatverdragen en (o.a.) herbestemming van bewapenings-uitgaven voor bestrijding van de klimaatcrisis door onderzoek en actie.’

Zo’n eis kunnen we als Quakers ondersteunen, lijkt me.

Conclusie: SFW verdient onze en jullie steun, net als andere QHF-projecten. Bankrek: NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, Quakers.

Zie ook het artikel over SWF in het aprilnummer van de Vriendenkring blz 24

Oekraïne en Rusland dwingen burgers om te vechten

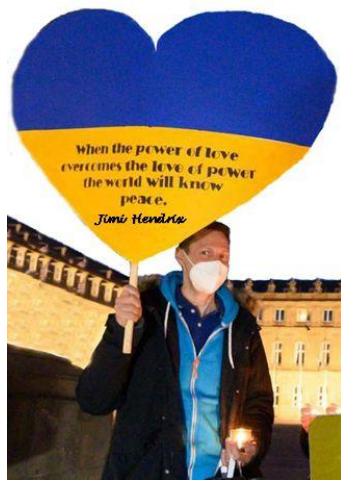
Een pleidooi voor asiel aan gewetensbezwaarden en deserteurs uit deze oorlog

Door Sam Biesemans (Europees Bureau Gewetensbezwaarden), Ludo De Brabander (Vrede vzw), Kornee van der Haven (namens Quakers Gent)

‘Stel je voor er is oorlog en niemand gaat er heen’. Het is een bekende leus uit de vredesbeweging van de jaren tachtig. Dat waren de jaren waarin de dienstplicht in veel Europese landen nog bestond, ook in België. Principiële dienstweigeraars organiseren zich in ons land al sinds het interbellum om dit recht op dienstweigering op te eisen. Hoewel de dienstplicht in België sinds 1992 al is opgeschort, is dat recht nog steeds verankerd in de Belgische wetgeving, maar ook in het EU Handvest.

Ook in Oekraïne bestaat er het recht op dienstweigering voor gewetensbezwaarden. Toch levert dit recht in de praktijk van oorlog maar beperkte bescherming op. Jonge mannen moeten vechten, of ze nu willen of niet. Ook als ze vinden dat de bewapening een politieke oplossing verhindert en de oorlog langer en gruwelijker maakt. De Westerse wapenleveranties laten een oorlogsmachine op volle toeren draaien waarin dus ook dienstplichtigen met gewetensbezwaren vernalen worden. De staten die deze wapens leveren staan niet stil bij de rechten van diegenen die ze moeten bedienen. Ondertussen beroemen de Oekraïense en Russische media zich op de vaderlands- en vrijheidslievende mannen van die landen en hun vrijwillige opoffering voor het vaderland. Tijdens de Eerste Wereldoorlog zijn miljoenen jonge mensen zo de dood ingegaagd. Nochtans is die ‘vrijheid’ heel relatief. In werkelijkheid hebben dienstplichtigen in de praktijk geen andere keus dan te gaan vechten.

Wie publiek afstand neemt van de oorlogsretoriek krijgt het moeilijk omwille van de sociale dwang en van het sterker wordende autoritarisme. De Oekraïense justitie veroordeelde inmiddels een overtuigd pacifist en een lid

Als de macht van de liefde de liefde voor de macht overwint, zal de wereldvrede kennen.

Jimi Hendrix

*Demonstratie in Leeuwarden
maart 2022*

van een evangelisch kerkgenootschap vanwege dienstweigering. Zij kregen een gevangenisstraf van 3 tot 5 jaar vanwege hun weigering om wapens te dragen. Het zullen zeker niet de enige en de laatste veroordeelden zijn. De lijst van veroordeelden is veel langer, maar het is niet altijd duidelijk of het om gewetensbezwaarden gaat omdat dit meestal niet wordt geregistreerd. De inschatting is dat enkele duizenden Oekraïense mannen inmiddels de grens zijn overgestoken naar o.a. Moldavië vanwege hun weigering om mee te vechten in de oorlog.

Dat de situatie aan de Russische kant niet veel beter is, hoeft niet te verbazen. Toch bestaat ook daar het recht op gewetensbezwaren, alsook een alternatieve burgerdienst ter vervanging van de legerdienst. Lenin erkende het recht in 1919, zoals Groot-Brittannië in 1916 onder druk van de Quakers, maar dan kwam Stalin die dit recht in 1921 introk. De vraag is nu of dit recht over enkele jaren nog zal bestaan. Het Poetin-regime duwt de verenigingen die dit recht verdedigen en promoten steeds meer in de marge van de maatschappij. De Vereniging van Moeders van Soldaten en de Russische Vereniging van Gewetensbezwaarden worden nu beschouwd als buitenlandse agenten, met de nodige gevolgen. Je mag mensen niet dwingen om andere mensen te doden als ze daar vanuit hun levensbeschouwing of ideologie gewetensbezwaren tegen hebben. Dat fundamentele recht wordt in deze oorlog regelmatig overtreden, zowel aan de Oekraïense als de Russische zijde. De zorgwekkende situatie van dienstplichtigen in Oekraïne is een belangrijke reden om de EU-landen, en dus ook België, te vragen hun militaire steun aan dat land te heroverwegen. Zeker zolang de Oekraïense verdediging draait op de inzet van mensen die onvrijwillig vechten en anderen moeten doden, is het onverantwoord om wapens te blijven leveren. Uiteraard is dit gekoppeld aan de idee dat door wapens te leveren en te gebruiken, de diplomatieke deuren eerder zullen sluiten.

We roepen de Belgische regering op om asiel te verlenen aan de mensen die legerdienst weigeren en aan deserteurs die uit de oorlogvoerende landen komen. Oekraïners krijgen tijdelijke bescherming zolang de oorlog duurt. De strijd van gewetensbezwaarden is echter niet voorbij als de oorlog beëindigd wordt. Nadien moeten zij wellicht nog rekenen op gerechtelijke vervolging en gevangenisstraf. De verwachting is dat deze groep nog zal groeien nu vanaf oktober ook vrouwen in Oekraïne kunnen worden opgeroepen voor militaire dienst. Een asielstatus kan deze mannen en vrouwen meer bescherming geven. Dit zou uiteraard ook voor Russische dienstplichtigen moeten gelden. We vragen wereldwijde solidariteit met de burgers van andere landen die voor jaren in de gevangenis belanden, enkel en alleen omdat zij geloven in een wereld zonder oorlog en weigeren om andere mensen de dood in te jagen.

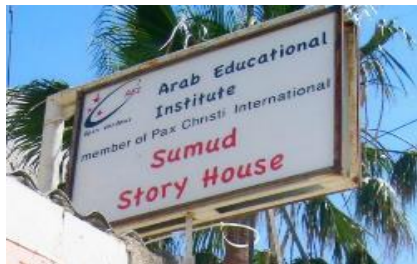
De Levensfontein in Bethlehem

Door Sytse en Marlies Tjallingii, voor foto's zie ook de achterkant van deze Vriendenkring

Het was nog niet zo lang geleden dat we een serie workshops online met deelnemers uit Palestina realiseerden. In april van dit jaar gaven we een serie van vijf workshops met Palestijnen uit Egypte, Gaza en de West Bank.

Onze vertaalster en mede workshop geveer Hekmat Bessiso, leerden we lang geleden in Ramallah kennen bij de Quakers. Jarenlang werkten we met haar samen om live workshops te geven in verschillende accommodaties in Ramallah. De workshops in de jeugdgevangenis in Ramallah waren heel indrukwekkend. Hekmat is nu naar Kaïro verhuisd en vandaar uit kan ze prima online workshops organiseren en het vertaal werk doen. Ze ondersteunt ons met de workshops met de deelnemers die nu ieder vanuit zijn/haar eigen huis de workshop volgen. Enkele titels van de online workshopseries die we gaven zijn: 'Survive corona with NLP', 'Creating choices', 'From fear to courage', 'Self-trust and trust in others', 'Me and my mission', 'Me and my child' en 'My feelings as a parent', 'Creating life energy'. Het is prachtig dat we nu door corona hebben leren omgaan met online workshops.

In vorige Vriendenkringen hebben we hiervan eerder verslag gedaan. Omdat we dit werk alleen kunnen doen dankzij de steun van vele Vrienden, hierbij een indruk van de laatste serie workshops met het Sumudhouse in Bethlehem. Bij de workshops met de vrouwengroep was Rania de uitstekende vertaler. Fuad en Roger gaven aan het begin van de workshops met de leraren een goede uitleg over de verschillende betekenissen van Sumud. Sumud kun je het beste omschrijven als hoop houden ook in moeilijke tijden, standvastig en vreedzaam doorzetten. Dit sluit heel mooi aan met wij vroegen aan de deelnemers van deze workshop. De metafoor die wij in onze workshops gebruikten is die van de Fontein, die uit de oneindige levensbron put en liefde, motivatie,

Fontein van de herders in Beit Sahour bij Bethlehem

energie, verbinding en nog veel meer levensstromen omhoog laat komen. Iedere deelnemer maakt zijn/haar eigen keuze hierin. Hierin kwamen de vele betekenissen van Sumud mooi naar voren.

Rania en Fuad die aan het AEI verbonden zijn deden vertaal werk, maar dit was niet altijd nodig.

De powerpoint die we gebruikten laat wel aardig zien wat we deden. Op de achterkant van de Vriendenkring staan wat foto's van de beide workshop series.

Flow like a fountain!

Focus on a moment of Saturday or Sunday in which you felt great flow of energy, joy, thankfulness, gratitude, fulfillment of your life. Tell (± 2 minutes) your memory to the others.

Het lied dat we samen zongen:

1. I've got PEACE LIKE A RI - VER, I've got PEACE LIKE A RI - VER, I've got
 2. (I've got) LOVE LIKE AN O - CEAN, I've got LOVE LIKE AN O - CEAN,
 3. (I've got) JOY LIKE A FOUN-TAIN, I've got -JOY LIKE A FOUN-TAIN,

(peace like a ri - ver) in my soul. I've got

(peace like a ri - ver), I've got (peace like a ri - ver), I've got

(peace like a ri-ver) in my soul. I've got soul.

We ontvingen na de workshops de volgende evaluatie van de deelnemers samengevat door Fuad, Rania en Roger (vaste medewerkers van AEI).

“De workshops van Sytse en Marlies pasten mooi bij het thema van de zomerworkshops: ‘Sumud door Kunst’. De uitleg hiervan was voor ons een heel goed begin en motiveerde om de workshops te volgen.

De uitstekende keus van onze trainers om de “Fontein” als metafoor te gebruiken, was een succesvol voorbeeld en leermiddel, omdat het werd gekozen uit ons Palestijnse artistieke erfgoed van Beit Sahour (dichtbij Bethlehem). De fontein is sterk gerelateerd aan Sumud, wat hier betekent: stromen, continuïteit, leven geven als water en rivieren. De mooie en leuke liederen die tijdens de sessies werden gezongen, waren plezierig en raakten de harten.

De door de trainers gebruikte socratische dialoogmethode was zeer provocerend en uitdagend. Deze succesvolle aanpak heeft ertoe bijgedragen dat we geïnspireerd werden om onze echte verhalen te vertellen, evenals onze live getuigenissen die de trainingssessie verrijkten. De sessies waren zeer uniek omdat ze gericht waren op de sets van waarden die voor onze samenleving zo belangrijk zijn. Deze waarden verbleken in deze moeilijke tijden in Bethlehem en Palestina, vooral waar mensen materiële zaken najagen.

De belangrijkste waarde was die van menselijkheid, die alle andere waarden kan versterken, zoals: jezelf waarderen, gerechtigheid, vrijheid, vrede, spirituele, religieuze en nationale waarden. Tijdens de discussie en de gegeven voorbeelden werd de waarde-educatie, die gedeeld wordt door AEI / Pax Christi en de Quakers, sterk benadrukt.

Het werken in tweetallen, het schilderen en het knippen en plakken hebben ons ook erg geholpen. Zo werd iedereen in staat gesteld om na te denken, zich uit te drukken en te genieten van deze doe-activiteiten.

Een soort van kracht, creativiteit, geduld en continuïteit zijn tijdens de workshop bij ons teruggekomen. En dat ondanks het warme weer, de langdurige verkeersfiles in Bethlehem, de Muur die de buurt omsluit vlak bij het huis waar de workshop plaats vond, en de bezorgdheid van enkele collega's vanwege gelukkige (zoals geboortes) of droevige omstandigheden (zoals het overlijden van familieleden).”

Ook nu vragen we daarvoor graag weer financiële ondersteuning via het Quaker Hulpfonds. Bankrek: NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, Quakers.

Living the Quaker Way

Door Ben Pink Dandelion

Uitgave: Quaker Books, Friends House.

Vertaling Frieda Oudakker

Deel 3: Het Leven

Ons spirituele leven brengt ons dichterbij God. We ervaren intimiteit met het Goddelijke. Wij ervaren dat God verder gaat dan wat wij in woorden kunnen zeggen en verder dan wat wij volledig kunnen begrijpen. Terwijl eerdere generaties Quakers zeker waren van wat zij geloofden, zijn wij er zeker van dat wij niet zeker weten wat onze leer precies is. Wij zijn ieder voor zich zeker van onze spirituele ervaringen, maar we hebben niet het idee dat onze opvatting over het Heilige, ook voor iederéén geldt. Wij zijn ervoor onszelf van overtuigd - of gedeeltelijk of vooralsnog, of voor nu. Maar we weten het niet compleet zeker, niet voor iedereen, of voor altijd. Paradoxaal genoeg voelen we ons in iedere geval tamelijk zeker over die tenminste gedeeltelijke onzekerheid. Zo is ons geloof een soort van 'in de richting van', of 'misschien'. We zijn op onze hoede voor mensen die zeggen het uiteindelijke woord van God te hebben, of God en Gods wegen helemaal te begrijpen. **"Is het mogelijk om tegelijk open en vurig te zijn? Te vaak zijn vurige mensen afgesloten. Om open als een Quaker te zijn moeten we kunnen luisteren. De groep omhult je, houdt mij warm. Dit is de enige plek waar ik deze verbinding heb gevonden."* Onze open wijdingsdienst herbergt onze theologische diversiteit. We zijn het erover eens hoe we onze stille samenkomsten houden, hoe we onze zaken doen. Met andere woorden, we weten hoe we ruimte willen maken om God te ervaren. Het is ook duidelijk dat spreken over ons geloof altijd te kort schiet, omdat woorden nooit de diepte van die ervaringen kunnen weergeven.

**Zie inleiding: overal waar de tekst tussen aanhalingstekens staat verwijst het naar uitspraken uit de Pendle Hill cursus: 'En toen hoorde ik een stem', of van individuele Vrienden.*

Quakers hebben nooit een eigen geloofsbelijdenis aangenomen. Het Quaker geloof ontvouwt zich door ons leven, niet door taal. Wij spreken ons uit in verschillende theologische dialecten. We raken ingewijd in het vertalen van die verschillende dialecten in onze eigen spirituele taal, of de gevoelens daar

voorbij en achter. “Toen ik begon naar onze bijeenkomsten te gaan wilde ik er steeds weer naartoe terug. Deel van de gemeenschap worden was als een belofte aan mijzelf. Het was een spirituele belofte om te zoeken naar, en deel te worden van een gemeenschap. Omringd te worden door deze mensen is een enorme zegen geweest. Het heeft mijn leven veranderd. Het heeft mij tot echt geloof gebracht. Alleen maar het lezen van spirituele boeken zou mij daar niet gebracht hebben. Dat zou niet gebeurd zijn.” De Quaker manier gaat niet over een belofte, maar over een geloofte. Wij laten onze levens spreken.”

Het idee van ‘dat van God in ieder mens’ en de spirituele gelijkwaardigheid van dit idee van universele verkiezing, betekent dat iedereen even belangrijk is. Ieder van ons is een uniek en kostbaar kind van God. Dus hebben wij ons altijd opgesteld tegenóver doden en oorlog en alles wat de ander minder waard doet schijnen.

Deze getuigenis leven wij, want spiritueel kunnen we niet anders. “Toen ik de protestantse kerk verliet zocht ik naar eenvoud, vrede en gelijkwaardigheid. Die had ik nodig.” Onze traditie en onze praktijk moedigt ons aan en bevestigt ons tot het leiden van een spiritueel leven, ingebed in hoe God ons vraagt te leven. “Ik werk met mensen. Als we ons verbinden groeien we God de wereld in. We worden een levende getuigenis.”

Wij zijn minder op ons hoede voor de wereld dan de vroegere Vrienden. Zij droegen het ‘Quaker grijs’ als een eenvoudige vorm van kleden. Zij weigerden de heidense namen van de dagen of maanden te gebruiken, of titels, of het onderscheidende jij. Ze gaven de voorkeur aan U en Gij. Ze vermeden wereldlijke manieren als buigen of de hoed afnemen. Ze ontzegden zichzelf muziek, theater en romans. Zij weigerden tienden te betalen aan het ‘huurlingen ministerie’. Zij weigerden de eed af te leggen in de rechtbank vanwege het bevel in het evangelie van Mattheus en omdat ze zeiden altijd al de waarheid te spreken. Wij spreken nog altijd een bevestiging uit voor de rechtbank, maar we zijn vrijer geworden in hoe we ons kleden, en ook over muziek en kunst. We voelen dat we onze innerlijke integriteit kunnen bewaren, terwijl we genieten van deze uiterlijke vormen. We maken ons minder

zorgen over onze gevoelens. We zijn minder bang dan onze voorouders dat ons ‘zelf’ de relatie tot God in de weg staat. We hebben het tegen de oorlog zijn vertaald in vóór vrede zijn. We zijn meer ontspannen tegenover het trouwen met niet-Quakers. Dat heeft ertoe geleid dat duizenden het Quakerisme verlieten. Inderdaad, velen van ons zijn getrouwd of leven in partnerschap met niet-Quakers. In de laatste eeuw is de Quakergemeenschap als dynastie en gemeenschap van families, veranderd in een groep waarbij 85% pas lid wordt als volwassene. We zijn er helder over dat we betrokken willen zijn bij de wereld en dat ons geloof relevant moet zijn voor onze tijd.

De vroege Quakers hadden geen lidmaatschap systeem. Hoe iemand gekleed was en sprak maakte duidelijk wie wel en niet een Quaker was. In 1730 produceerden de Britse Quakers een lijst welke groep voor welke arme Quaker families zou zorgen. Zo ontstonden door de behoefte van families ‘lidmaatschap lijsten’. Tot 1959 waren kinderen automatisch Quaker. Tegenwoordig vragen we het lidmaatschap aan, om voor onszelf en de wereld duidelijk te maken dat we Quaker zijn. Het duidt niet op een grotere spirituele ontwikkeling of volwassenheid. Het is een publieke vaststelling dat we begrijpen wat Quaker-zijn inhoudt en dat we ons daarvoor inzetten. Het gaat over deel uitmaken van het ‘priesterschap’ en delen in de dienst die ons gezamenlijke werk en onze samenkomsten vragen. “Het is niet het lid zijn dat belangrijk is, het is waar dat voor staat.” Tegelijkertijd is iedereen gelijk voor God, lid of niet. We zijn eenvoudig een gemeenschap van dienaren, samengebonden door de rijkdom van wat we ervaren en het verlangen om juist te onderscheiden hoe we ons geloof geacht worden te leven. “Ik heb [in de samenkomsten] ... een gevoel gevonden van

eenvoudige Quaker kleding

vastgehouden worden en het lijkt authentiek.”

Hoe ontspannen onze benadering ook is van hoe en wat we zijn, we weten zeker dat we de huidige cultuur van consumisme niet kunnen onderschrijven, of eraan deelnemen. We werken aan een meer rechtvaardige en vreedzame wereld, aan een wereld met minder discriminatie en meer gelijkwaardigheid, met een meer duurzame benadering van de economie en de planeet, en een grotere mate van integriteit onder degenen die we de macht en verantwoordelijkheid hebben toevertrouwd. Deze zekerheden voelen we diep, dat gaat verder dan een bewuste keuze. Deze waarden *zijn* we. Zij beïnvloeden wat we kopen, waar we winkelen, hoe en óf we reizen en hoe we ons gedragen op de werkvloer. We laten ons er niet van weerhouden om het juiste te doen, omdat het niet populair zou zijn. We zijn actief in allerlei soorten organisaties om onze doelen te bereiken, niet vanuit onze eigen kracht, maar door de heilige ingevingen die we krijgen in onze bijeenkomsten. We leven onze toewijding met passie.

DO
WHAT IS
RIGHT,
NOT WHAT IS
EASY

Weten wat te doen en wanneer een beroep te doen op ons onderscheidend vermogen. Sommige dilemma's zijn erg moeilijk. We verbergen vluchtelingen die met de dood bedreigd worden. Doen we dat ook als we daarvoor moeten liegen tegen de autoriteiten? Hoe lang kunnen we ons houden aan onze getuigenis tegen geweld en doden als onze familie bedreigd wordt? Dat kunnen we niet zeggen, totdat we in die situaties zijn.

We hebben daarin onze individuele keuzes gemaakt, zoals we ons geleid voelden. Zo zijn we het niet eens over alles. We hebben verschillende visies op alcohol, of de loterij. Sommigen hebben het moeilijk met het passivisme. Velen namen deel aan de Tweede Wereldoorlog, terwijl anderen als overtuigde dienstweigeraars de gevangenis in gingen. Ieder van ons is geroepen te onderscheiden wat de juiste koers is. We kunnen weinig meer van elkaar vragen dan het zo goed mogelijk te doen, ons onderscheidend vermogen te blijven inzetten. We hebben het nodig om elkaar te helpen om de verschillende leiding die we krijgen te testen, er voor elkaar te zijn als we fout zitten. Zo doen we het en willen we het: we geen Vrienden omdat we goed zijn, maar omdat we dat *niét* zijn. Quakers hebben hun gemeenschap nodig

voor samenwerking, het nemen van besluiten en voor steun.

We delen een sterk gevoeld optimisme over de mensheid en het menselijk potentieel. Bij dat alles hebben we een overweldigende compassie voor elkaar en de rest van de bevolking, onze burens in de meest uitgebreide zin. “Ik groeide op in een Quaker familie. Er was een gevoel dat er veel was om dankbaar voor te zijn. Ik leerde om vriendelijk te zijn tegen dieren. Het was niet moeilijk om deel te nemen aan de samenkomsten. Het was een manier van leven rond de boerderij.” Wij zijn geroepen om een liefdevolle gemeenschap te creëren.

Onze spirituele ervaringen leiden ons tot doorgaande nieuwe niveaus, of innerlijke facetten van spirituele relaties. George Fox sprak over ‘gegrepen’ zijn door ‘het vlammeende zwaard’ terug in de tuin van Eden. Andere vroege Vrienden spraken over nieuw gemaakt worden. Op een minder dramatische manier voel ik dagelijks in mijn leven het gezelschap van God, sinds die dag dat ik opgetild werd uit mijn stoel in de Greyhound bus, vastgehouden en aangemoedigd tot een nieuw leven, door een erg geduldige leraar! We blijven proberen in vertrouwen te leven en we blijven leren het leven te vertrouwen.

Een leven van de nabijheid van God is niet de werkelijkheid van iedere Quaker. Maar we zijn er helder over dat proberen te leven volgens Gods liefdevolle doelen niet beperkt wordt tot de zondagse of doordeweekse samenkomsten. We zijn geroepen om voortdurend te getuigen van Gods doelen, om het koninkrijk in het ‘hier en nu’ te helpen ontvouwen.

De vroege Quakers ontwikkelden nooit een theologie over het leven in het hiernamaals omdat ze dachten dat ze dat niet nodig hadden. Ze hadden een heel sterk gevoel dat de ommekeer van de wereld zou plaats vinden rond 1650. Nog tijdens hun leven zou het Nieuwe Jeruzalem gerealiseerd worden. Het beschrijven van de Evangelische Ordening en de bouw van de Quaker huizen was één van de consequenties van het besef dat de reis langer zou zijn. Het getuigen met ons dagelijks leven gaat door en is doorgaand. Wij zijn net zo gretig als onze voorouders in onze pogingen om de wereld te transformeren.

De Quaker stilte heeft altijd consequenties. Het innerlijke proces leidt tot het uiterlijke. We luisteren naar waartoe God ons oproept. Er is altijd weer meer om te leren, meer om te realiseren. We proberen steeds weer iets nieuws vorm te geven in onze dagelijkse werkelijkheid. Gelovig leven is een altijd doorgaand proces. Wij oefenen om een vreugdevolle en noodzakelijkerwijs

doorgaande getuigenis te leven: de expressie van Gods liefde voor de gehele mensheid.

God is voor mij niet een ontmoeting.

God is vlak bij mij en altijd beschikbaar.

We kunnen reizen naar de plaatsen van de eerste Quakers, om een beter gevoel te krijgen van hoe de eerste jaren waren. Maar we hebben géén speciale heilige plaatsen. Iedere plaats is heilig. We kennen geen theologie of pelgrimage. Iedere plek is een ‘gevoelige’ plaats waar we kunnen inpluggen in de majesteit van de mystieke ervaring. Ook alle tijden zijn even belangrijk. We ontmoeten elkaar zoals het goed uitkomt. De vroege Quakers werden bekritiseerd omdat hun winkels met de kerst open waren. Tegenwoordig vierten sommigen van ons kerstfeest, maar geen enkele dag is heiliger dan een andere. Iedere dag is het kerstfeest en Pasen. Dat is de kracht, het bereik en het doorgaande kenmerk van onze intimiteit met God. “Ik voel dat God of de Geest, mijn voortdurende metgezel is. Ik ben voortdurend omringd, vergezeld”. Wij leven in Gods tijd.

De vroege Quakers hadden een boodschap voor de wereld. Iedereen kon worden gered en had dat ook nodig. Het koninkrijk der hemelen werd op aarde gerealiseerd. Britse Quakers praten tegenwoordig weinig meer over redden. Maar we houden de behoefte naar iedereen uit te reiken. Dat is onze versie van ‘het goede nieuws’. “Ik heb geen bedenkingen bij het goede nieuws van het Quakerisme. Veel mensen kijken uit naar wat wij te bieden hebben. De Quaker manier laat mensen God direct ervaren. Iedereen draagt zelf de verantwoordelijkheid voor de eigen spirituele groei. We hebben een unieke benadering van de dienst aan God en van de natuur van het religieuze geloof. We hebben een speciaal begrip van de band met God, van Gods volk zijn. De kern van onze focus ligt op onderscheiden wat God wil dat wij doen en de beproefde methodes om vorm te geven aan dat collectieve zoeken.

Onze krachtige set van spirituele waarden beoogt de wereld tot een betere plaats voor alle schepselen te maken.

Wij leven de Quaker manier. Iedere dag.
Wij zijn de Quaker manier.

Vredesactivisten 40 jaar Faslane

uit *The Friend* van 22 juli 2022

Op 9 juni is er een gigantisch vredes-spandoek gearriveerd bij Quaker Meeting Huis in Glasgow vanwege het vieren van de veertigste verjaardag van het Faslane vredeskamp. Het drie meter regenboogkleurig spandoek was er enige tijd te zien. Het was vanuit het zuiden van Engeland helemaal naar Schotland gesleept door activisten uit Drietand ploegscharen en Extinction Rebellion. Het ging toen verder naar het historische kamp dat werd opgericht in even ten Zuiden van de Marinebasis Clyde bij het dorpje Faslane op 12 juni, 1982. Op deze dag zetten de antinucleaire demonstranten Bobby en Margaret Harrison hun kamp op aan de kant van de A814. De A814 is de grote weg van Arrochar in het Noorden langs de Loch's naar Glasgow in het zuiden. Het vredeskamp bestaat uit caravans en bussen die op een kort stuk weg staan die naar de kernwapenbasis gaat. Daar worden die vier Trident nucleaire onderzeeërs geherbergd. Gillean Lawrence, van de Schotse campagne voor Nucleaire ontwapening, zei: 'De actie van vredes campagnevoerders van over het hele VK voldoet aan internationaal recht. 'Het VN-Verdrag over het Verbod op Kernwapens nucleaire wapens heeft sinds jan 2021 het bezit van kernwapens illegaal gemaakt. Dit is ook gebeurd met het succesvolle verbod op landmijnen, chemische en biologische wapens. 'Tot nu toe hebben 61 landen het Verdrag geratificeerd, inclusief onze burens, Ierland'. Zij zullen deze maand vergaderen in Wenen. Vredesactivisten hebben zich aangesloten bij de protestgroepen op het kamp met drie dagen met volop muziek, gesprekken en workshops van 10 tot 12 juni. De verjaardag was ook gemarkeerd met meerdere arrestaties, nadat activisten een menselijke blokkade vormden buiten de Clyde nucleaire wapen basis. Er waren ook arrestaties acht mijl van het Royal Naval Bewapeningsdepot bij Coulport, waar activisten ook het vredesspandoek toonden. Hier worden ook Trident nucleair raketten opgeslagen. Volgens de Faslane Vredeskamp Facebook pagina, zijn alle deelnemers vrijgelaten uit hechtenis. De protesten waren al begonnen vóór de bijeenkomst van staten in Wenen met vertegenwoordigers over het Verdrag over het verbod van kernwapens.

Palestijnse mensen- rechtenverdedigers

Bron: AFSC (American Friends Service Committee), en Rights Forum

Beste lezer,

Vanmorgen (18 augustus 2022) vroeg vielen Israëlsche soldaten de kantoren binnen van zeven Palestijnse mensenrechten- en maatschappelijke groeperingen in Ramallah en sloten ze af. Deze organisaties zijn: Defense for Children International – Palestine, Al-Haq, Addameer, Bisan, de Union of Agricultural Working Committees en de Union of Palestijnse Women's Committees.

AFSC staat achter mensenrechtenverdedigers en het Palestijnse maatschappelijk middenveld. AFSC veroordeelt deze aanvallen.

Deze zeven groepen behoren tot de meest gerespecteerde Palestijnse mensenrechtenorganisaties ter wereld. Ze werken nauw samen met de Verenigde Naties, partners van internationale niet-gouvernementele organisaties en activistische gemeenschappen. Ze pleiten ook voor en werken samen met Europese en Amerikaanse overheidsfunctionarissen. En ze verlenen diensten aan Palestijnen wier mensenrechten zijn geschonden. AFSC werkt samen met Defence for Children International – Palestine on the No Way to Treat a Child-campagne, dat heeft geleid tot het eerste congreswetsvoorstel over de mensenrechten van Palestijnse kinderen in de VS.

De gebeurtenissen van vandaag zijn een schandalige poging om organisaties het zwijgen op te leggen die de mensenrechtenschendingen van de Israëlsche regering aan het licht hebben gebracht. Ze volgen tientallen jaren van onderdrukking van mensenrechtenactivisme, waaronder detenties en invallen in kantoren. En de VS moeten zich nu uitspreken.

Onderneem actie: Dring er bij het Congres op aan om de bescherming van het Palestijnse maatschappelijk middenveld en mensenrechtenverdedigers te eisen!

Dank u voor uw mening en voor het steunen van ons voortdurende pleidooi voor Palestijnse rechten.

In vrede, Jennifer Bing

Directeur van Palestina Activiteiten Programma van AFSC

Vredesweek 2022

<https://vredesweek.nl/>

Generatie Vrede staat op!

Van 17 tot en met 25 september vindt in het hele land de Vredesweek plaats. Deze editie staat volledig in het teken van Generatie Vrede staat op!: de generatie die burgers verenigt die in actie willen komen voor vrede - over grenzen en dwars door verschillen in huidskleur, gender en klasse heen. De vredesbeweging anno 2022 verbindt jong en oud in een gezamenlijke missie voor een vreedzame wereld. Van de generatie die zich nog herinnert hoe mensen massaal de straat op gingen tegen kernwapens, tot een nieuwe generatie jongeren die zich steeds meer zorgen maken over hún toekomst.

In de Vredesweek worden er door het hele land honderden activiteiten georganiseerd rondom het thema ‘Generatie Vrede staat op!’: van filmavonden tot festivals, van maaltijden tot masterclasses, van vieringen tot debatten. Honderden verschillende lokale activiteiten komen samen in één nationale Vredesweek. Samen maken we een krachtig geluid. In Den Haag vindt de nationale Walk of Peace plaats op 25 September. De Walk of Peace is een wandeling in, van en voor Vrede. Een wandeling om te ervaren én te laten zien dat we, ondanks verschillen, toch met elkaar kunnen oplopen. 12.30 Vredespaleis. Dit was vorig jaar in Zwolle, zie het verslag in de Vriendenkring van oktober 2021.

Past het dier nog op ons bord?

Door Imke de Boer

Deze vraag houdt de Wageningse wetenschapper Imke de Boer al lange tijd bezig. De huidige veehouderij draagt bij aan de klimaatcrisis en het verlies van biodiversiteit. Moeten we daarom allemaal veganist worden? Misschien niet. Het is mogelijk dieren alleen nog te voeren met biomassa die wijzelf toch niet kunnen eten, zoals reststromen en gras. Dan past een beetje dierlijk voedsel wel in een duurzaam dieet. Maar is zo'n dieet nog wel gezond voor ons? En willen we überhaupt nog wel dieren houden en doden voor de productie van ons voedsel? Dit boek neemt je mee op een persoonlijke reis langs al deze vragen, en biedt de wetenschappelijke basis die nodig is voor het formuleren van antwoorden.

'Imke de Boer durft ons in dit boek haar innerlijke strijd te laten zien die velen van ons moeten herkennen: wat is onze fundamentele houding tegenover dieren? Een eerlijk en helder geschreven boek met behartenswaardige aanbevelingen, ook over de rol van dierlijk voedsel in een planeetvriendelijk dieet.' — Jan Terlouw

Imke de Boer haalt Gary Francione aan vanwege zijn doordachte filosofie over dierenrechten. Hij staat bekend om zijn werk over de theorie van dierenrechten. In 1989 was hij de eerste academicus die dit onderwees op een Amerikaanse Academie voor Rechten. Hij is een pionier van de theorie van de afschaffing van de doodstraf voor dieren. Het argument is dat regulering van dierenwelzijn theoretisch en praktisch ondeugdelijk is en alleen dient om de status van dieren als eigendom te verlengen door het publiek een comfortabel gevoel te geven bij het gebruik ervan. Hij stelt dat niet-menselijke dieren slechts één recht nodig hebben, het recht om niet als eigendom te worden beschouwd, en dat veganisme - de afwijzing van het gebruik van dieren als louter hulpbronnen - de morele basis is van de dierenrechtenbeweging. Hij verwerpt alle vormen van geweld, dus ook tegen dieren. Het argument is dat de dierenrechtenbeweging het logische vervolg is van de vredesbeweging. Hij wil nog een stap verder gaan door een einde te maken aan conflicten tussen menselijke en niet-menselijke dieren en door dieren als doelen op zich te behandelen. Het is interessant dat het eigendomsrecht op mensen (slavernij) en het eigendomsrecht op vrouwen allang zijn afgeschaft.

De kolonisatie van de toekomst

Door David van Reybrouck

David Van Reybrouck (1971) is cultuurhistoricus, archeoloog en schrijver van non-fictie, theater en poëzie. Hij is de auteur van 'Vrede kun je leren' en een 'Jihad van Liefde'.

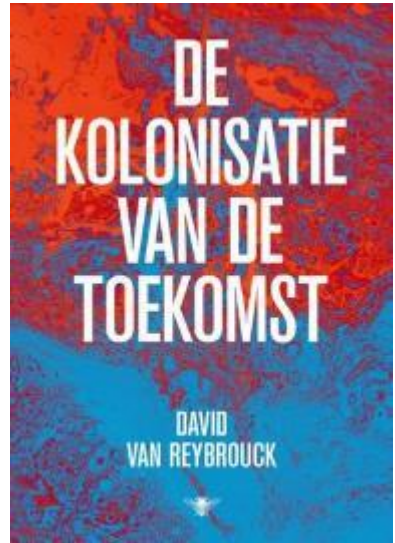
Zelfs als we met het kolonialisme uit het verleden ooit helemaal in het reine zijn gekomen, hebben we nog steeds niets gedaan aan de dramatische manier waarop we nu de toekomst koloniseren. De mensheid palmt de komende eeuw in met dezelfde meedogenloosheid, dezelfde hebzucht en dezelfde kortzichtigheid waarmee in vroeger tijden werelddelen werden toegeëigend.

De kolonisatie van de toekomst is de tekst van de vijftigste Huizinga-lezing, zoals door David Van Reybrouck uitgesproken in de Pieterskerk te Leiden, op 12 december 2021. De vijftigste Huizinga lezing valt samen met de vijftigste verjaardag van het Rapport van de Club van Rome. 'De grenzen aan de groei' uit 1972 waarin de uitputtingsproblematiek centraal staat. Het rapport werd uitgewerkt door een team van het Massachusetts Institute of Technology (MIT) onder leiding van Dennis en Donella Meadows. Het rapport heeft grote invloed gehad op het milieubewustzijn.

Bestaande trends werden voortgezet, waarbij verschillende aannames werden gedaan. Ervan uitgaande dat er geen belangrijke veranderingen plaats zouden vinden in de fysieke, economische en sociale relaties (het referentiescenario) waren de uitkomsten schokkend. De natuurlijke hulpbronnen zouden gaandeweg uitgeput raken, waardoor de industriële groei afremt. De bevolkingsomvang en de vervuiling zouden nog enige tijd blijven toenemen, maar de verslechtering van de voedselvoorziening en de gezondheidszorg leidden in eerste instantie tot stilstand en later tot terugloop van de bevolkingsgroei.

De voorspellingen werden niet serieus genomen, het zou niet dringend zijn, het was iets voor economen, ecologen of wankelke charlatans.

Vandaag zijn de tijden echter dramatisch veranderd. We staan aan de vooravond van een mondiale klimaatcrisis die binnen korte tijd grote delen van het leven op aarde zal aantasten of zelfs onmogelijk maken.

Vrienden in het hele land

Je bent van harte welkom bij de wijdingssamenkomst bij jou in de buurt.

Van leden wordt verwacht dat ze financieel bijdragen aan (zie bankrekeningen hieronder):

1. De landelijke (jaarvergadering) Quakers
2. De lokale/regiogroep (maandvergadering)
3. Abonnement op de Vriendenkring
4. Quakerhulpfonds voor giften voor Quakerprojecten (al of niet vermelden welke) projecten

lokale/regio groepen bijeenkomsten:

Quaker Secretariaat: Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

Website: quakers.nu (Peter Spreij) e-mail: secretariaat@dequakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering: (Frits Nieuwerth van den Akker)

Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, open op afspraak 'Bibliothecaris: Marianne Ijspeert, tel. 020-6125703 (06-12730475).

Quaker Literatuur: e-mail: literatuur@Quakers.nu. Bankrek.: NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers, m.v.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Marianne Ijspeert, W. de Zwijgerlaan 21-III, 1056JD Amsterdam tel. 020-6125703, e-mail: mijquak.1@online.nl Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers.

Driebergen groep: Quakers t.a.v. W. Douma, Villa Xaverius, Rijsenburgselaan 11, 3972 EG Driebergen- Rijsenburg, contact: Quakers@marieke.nl.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Eoin Dubsky, e-mail: haagsevrienden@Quakers.nu, Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. tel. 070-3600621, Bankrek.: NL54 TRIO 0320 1956 78. t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Els Ramaker, Prinses Marijkelaan 31, 4002AT Tiel, tel. 0344 606818/0636361350, e-mail: els@ramaker.me, Bankrek.: NL67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. MZNMV Quakers.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl. Bankrek.: NL07 TRIO 0320 1956 51 t.n.v. Quakers NON MV.

Quaker Hulpfonds: Schrijver: Corien van Dorp. Bankrek: NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, Quakers.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Corien van Dorp, tel: 070-3867309. E-mail: vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO 0391 2219 65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad.

Vriendenkring: Per 1 jan. 2019 de abonnementsprijs van de Vriendenkring: €30,- voor Nederland en €75,- voor Buitenland (ook Europa). NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers met vermelding van 'Abonnement Vriendenkring'. E-mail: vriendenkringredactie@gmail.com

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Gebruik email of telefoon om te zien of we fysiek of online bijeenkomen.

‘Quakers en ik’ do 15 sept. online 20.00-21.15

Opgeven bij marlietjallingii@home.nl

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 020-6125703 e-mail: mijquak.1@online.nl
Antwerpen	Geen vaste tijdstippen	Info: Jan Peeters, tel.: 0032.15.24 75 10 e-mail: boekrijk@hotmail.com
Bennekom	MiZuNe 2e en 4e zondag vd maand, 10.30 neem contact op met Els Ramaker	Commandeursweg 44, 6721 ZM Bennekom, e-mail: els@ramaker.me . De 2e zondag: een gesprek vanuit de stilte en daarna wijdingssamenkomst tot 11.30.
Brussel	Iedere zondag 11.00 https://quakers-belux.org	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Den Haag	Iedere zondag 10.30 HapStilSnap: 1x per maand 18:15 Graag vooraf aanmelden	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom.. email: haagsevrinden@quakers.nu . Info: tel. 070-3600621 online zie de link op de website quakers.nu
Driebergen	Iedere 1 ^e zondag v.d. maand 10.30.	Onze kinderen verheugen zich op gezelschap! Voor informatie: 0648255846 of per mail: Quakers@marielke.nl
Deventer	Iedere 3 ^e zondag v.d. maand 10.30 Gespreksavond: informatie bij Frieda.	Meester Geertshuis, Assenstraat 20, Meld je aan bij Frieda Oudakker tel. 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com
Gent	2 ^e woensdag 20.00-en 4e zondag 11.00. Haspelstraat 37.	In het zaaltje boven vzw Trafiek, aan Pierkespark (Brugse Poort) (vooraf graag contact opnemen Quakercirkels@gmail.com)
Groningen	2 ^e en 4 ^e zondag 10.30 In De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen,	Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan: Kees Nieuwerth e-mail: k.nieuwerth@wxs.nl ; tel. 050-5712624
Zwolle	07 september (1e wo van de maand) 17.30-19.00, huiskamerbijeenkomst.	Hap-Stil-Snap 06-23869715, aanmelden bij marlietjallingii@home.nl , In juli geen bijeenkomst.

Iedere Zondag Online Wijdingssamenkomsten 10.30 iedereen (in de hele wereld) welkom, gesproken taal vooral Nederlands Gastheer: Charles Tauber. Meeting ID: 309 877 1347; Passcode: Tauber; tel.: +31 20 794 7345.

<https://us02web.zoom.us/j/3098771347?pwd=eEdtNHR5Q2pDSFpSb0dLbzJwNjhUUT09>

Workshops met Bethlehem

Enkele schermafdrucken (zie artikel op blz 28)

